

# ייעוץ משפטי

## איסור לשון הרע



עו"ד חיים קנת  
יועץ משפטי  
איפ"א ישראל

חדשים, ללא הוכחת נזק. כאשר הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לפגע, פיצוי שלא יעלה על ככל הסכום הנ"ל ללא הוכחת נזק. המחוקק מגביל פיצוי ללא הוכחת נזק, בשל אותה לשון הרע, לפעם אחת בלבד.

החוק מתיר פרסומים מותרים, אשר לא יהוו עילה ללשון הרע, כמו, למשל: פרסום לפי סעיף 28 לחוק-יסוד: הכנסת, או פרסום המוגן לפי חוק חסינות חברי הכנסת, פרסום בשיבת הממשלה; פרסום על ידי הממשלה, או חבר

הוצאת דיבה, לשון הרע, דברים אסורים נאמרים ונכתבים מדי יום ביומו ע"י רבים מאתנו מבלי משים לב לתוכן, לכוונה, לדברים ולתוצאה אשר מביאים דברים אלה על אלו שלגביהם נאמרו הדברים. תכופות, אין לנו כל כוונה להרע ו/או להלעז על האחר, אך עצם כתיבתם ו/או אמירתם של הדברים, נעשית פגיעה באחר אשר לפעמים גם אם נעשתה ללא כל כוונה, פוגעת קשות ולפעמים באופן בלתי הפיך באותו אדם עליו נאמרו הדברים.

חוק איסור לשון הרע התשכ"ה-1965, מגדיר לשון הרע, כדבר שפרסומו עלול להשפיל אדם בעיני הבריות, או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם; לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו; לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו; לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, מינו, נטייתו המינית, או מוגבלותו.

## פרסום

החוק מגדיר את המונח "פרסום" כפרסום אשר יכול להיעשות בכתב או בדפוס, לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר. על מנת שיהי הפרסום יחשב כלשון הרע, הפרסום חייב להיות מיועד לאדם, זולת הנפגע עצמו.

לשון הרע נדון בשני מישורים: האזרחי והפלילי. במישור הפלילי, כאשר אדם מפרסם לשון הרע, בכוונה לפגוע, לשני בני-אדם או יותר זולת הנפגע, הינו עובר עבירה פלילית וצפוי לעונש של מאסר שנה אחת. כמו כן החוק מקנה לנפגע את האפשרות לפיצוי ללא הוכחת נזק. כאשר מורשע אדם בעבירה זו, רשאי בית המשפט לחייבו לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק; חיוב בפיצוי לפי סעיף קטן זה הוא כפסק דין של אותו בית משפט שניתן בתובענה אזרחית של הזכאי נגד החייב בו. די בפרסום של לשון הרע, בכוונה לפגוע, לשני בני-אדם או יותר זולת הנפגע, כדי לעבור עבירה פלילית. כאן, יש להוכיח את היסודות העובדתיים והיסודות הנכשיים של העבירה. כלומר, היסוד העובדתי הוא ביצוע ה"פרסום" עצמו, ו"לשון הרע", לפי הקריטריונים שראינו לעיל. יש לשים לב כי הפרסום צריך להיעשות לשני אנשים או יותר. היסוד הנפשי, הוא הביטוי "הכוונה לפגוע". כדי להדגיש את האינטרס הציבורי יש "לפרש את הביטוי 'בכוונה לפגוע', כמשתרע על הרצון או על המטרה או על המניע לפגוע באחר, תוך שלילת פגיעה, שאינה רצינית, אך המסתכרת במידת ודאות רבה". (ע"פ 677/83 בורוכוב נ' יפת, פ"ד לט(3) 205). יש לציין כי, אפילו אם היו ל"מפרסם" מטרת לניטמיות בעשיית הפרסום, לא יהיה בכך בהכרח, די לשלול את האפשרות, שהוא התכוון גם לפגוע בשמו הטוב של הנפגע. העבירה של לשון הרע, אינה עבירה תוצאתית, כי אם עבירה התנהגותית. מהיסוד העובדתי, די במעשה ההתנהגותי, דהיינו בפרסום, ובנסיבה שהפרסום עלול לפגוע. אין חובה שהפרסום אכן יפגע במי שהפרסום מתייחס אליו. אין חובה כי תהיה כוונה לביצוע העבירה, אלא די בכך, כי תהיה מודעות לטיב ההתנהגות ולקיום הנסיבות הרלוואנטיות של המעשה עצמו ולכן פירוש "כוונה", הנה למעשה ה"מטרה" או ה"מניע". די כי ניתן להסיק שהמפרסם היה מודע לפגיעה שתיגרם עקב הפרסום ולא רק שהפרסום הוא פוגעני. ואילו במישור האזרחי לשון הרע, הינה גם עוולה אזרחית. פרסום לשון הרע לאדם אחד או יותר זולת הנפגע תהא עוולה אזרחית, הגוררת אחריה פיצוי בניזקין. במשפט בשל עוולה אזרחית, לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים



ידי אדם שענינו משמש נושא לחקירת הוועדה, בא כוחו של אדם כזה או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור; דין וחשבון נכון והוגן על מה שנאמר או אירע בישיבה פומבית של ארגון בין-לאומי שמדינת ישראל חברה בו, של ועידה בין-לאומית שאליה שלחה ממשלת ישראל נציג, של בית דין בין-לאומי, או של מוסד ממוסדותיה הנבחרים של ההסתדרות הציונית העולמית - הסוכנות היהודית לארץ ישראל; פרסום שהמפרסם חייב לעשות על פי דין או על פי הוראה של רשות המוסמכת לכך כדין או שהוא רשאי לעשות על פי היתר של רשות כאמור; העתק או תמצית נכונה והוגנת ממרשם המתנהל על פי חיקוק או ממסמך אחר הפתוחים על פי חיקוק לעיון כל דורש, פרסום נכון והוגן ופרסום חוזר כאמור של מה שפורסם בישיבת הממשלה והממשלה התירה לפרסמו.

## הגנה כנגד לשון הרע

החוק גם מקנה הגנות כנגד לשון הרע, כגון: הגנת אמת הפרסום או הגנת תום לב. לעניין "הגנת אמת בפרסום", במשפט פלילי או אזרחי תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי; "הגנת תום לב" הינה כאשר הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו: הוא לא ידע ולא היה חייב לדעת על קיום הנפגע, או על הנסיבות שמהן משתמעת לשון הרע או התייחסותה לנפגע, היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום; הפרסום נעשה לשם הגנה על עניין אישי אשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעוניין בו עניין אישי כשר; הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לעניין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות; הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע- כבעל דין, כבא כוחו של בעל-דין או כעד בישיבה פומבית של דיון, כאדם שענינו משמש נושא לחקירה, כבא כוחו של אדם כזה או כעד בישיבה פומבית של ועדת חקירה, או על אפיו, עברו מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות; הפרסום היה בקורת על יצירה ספרותית, מדעית, אומנותית או אחרת שהנפגע פרסם או הציג ברכים, או על פעולה שעשה בפומבי, ובמידה שהדבר כרוך בביקורת כזאת- הבעת דעה על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה יצירה או פעולה; הפרסום היה הבעת דעה על התנהגותו או אפיו של הנפגע בעניין שבו הנאשם או הנתבע ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, והפרסום היה מוצדק על ידי היותו ממונה כאמור; הפרסום היה בהגשת תלונה על הנפגע בעניין שבו האדם שאליו הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או תלונה שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בעניין המשמש נושא התלונה, הפרסום היה דין וחשבון נכון והוגן על אסיפה פומבית או על אסיפה או ישיבה של תאגיד שלציבור היתה גישה אליה, והיה בפרסומו עניין ציבורי; הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן; הפרסום לא היה אלא מסירת ידיעה לעורך אמצעי תקשורת או לנציגו כדי שיבחן שאלת פרסומה באמצעי התקשורת; הפרסום נעשה בשידור רדיו או טלוויזיה שלא הוקלט מראש והנאשם או הנתבע הוא מי שאחראי והוא לא ידע ולא יכול היה לדעת על הכוונה לפרסם לשון הרע. מכל האמור לעיל, עלינו להיות זהירים בבחירת הדברים אותם אנו מייחסים בחיי היומיום לזולת ולנהוג בחוכמה, סבלנות וסובלנות.

ממשלה בתוקף תפקידו, או פרסום על פי הוראת הממשלה או הוראת חבר ממשלה בתוקף תפקידו; פרסום על ידי מבקר המדינה בתוקף תפקידו או פרסום כאמור מטעמו; פרסום על ידי שופט, חבר של בית דין דתי, כורך, או אדם אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין-שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון בפניהם או בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא כוחו של בעל דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור; פרסום על ידי חבר ועדת חקירה, שנעשה תוך כדי דיון בפני הוועדה, או בדיון וחשבון שלה, או פרסום על

